ಶಾಲಾ ಆವರಣವನ್ನು ಶೋಷಣೆ ಮುಕ್ತವಾಗಿಸಿ ಸುರಕ್ಷಿತತೆಗೆ ಅನುವುಗೊಳಿಸುವುದು

ಸೌಮ್ಯ ಭಾಸ್ಕರನ್
ಶೇಖರ್ ಶೇಷಾದ್ರಿ

ಪ್ರತಿದಿನ ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಸಾವಿರಾರು ಮಕ್ಕಳು ಶೋಷಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯದ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದು ಕೇವಲ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಸಂಘ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ಆಗುವ ಕೆಲಸವಲ್ಲ. ಇದು ಎಲ್ಲ ಸಮುದಾಯಗಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಭಾರತವು ವಿಶ್ವದ 19ಶೇ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ದೇಶದ 13 ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ 12447 ಮಕ್ಕಳ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯ ಮಕ್ಕಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕಿರುಕುಳ ಮತ್ತು ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗುವ ಅಪಾಯದಲ್ಲಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಮೂರರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಭಾಗ ಮಕ್ಕಳು ದೈಹಿಕ ಕಿರುಕುಳಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದರೆ ಸುಮಾರು ಶೇ50 ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಮಾಣದ ಮಕ್ಕಳು ಒಂದು ಅಥವಾ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಕಾರದ ಲೈಂಗಿಕ ಕಿರುಕುಳಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಪ್ರತಿ ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಗು ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಕಿರುಕುಳವನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ.

ಮಕ್ಕಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಮಯವನ್ನು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆಯುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಶಾಲೆಗಳು ಮಕ್ಕಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಪೋಷಿಸುವ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಇವುಗಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಕೇವಲ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವುದು ಮಾತ್ರವಾಗಿರದೆ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕೂಡಾ ಸಹಾಯಕವಾಗಿರುವಂತೆ ಇರಬೇಕು. ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಹೊರಗಿನ ಸ್ನೇಹ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಬೆಸೆಯುವ ಸ್ಥಾನ ಕೂಡಾ ಶಾಲೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಈ ಆಂತರಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳು ಯುವ ಜನತೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶಾಲೆಯ ಪ್ರತಿಕೂಲ ವಾತಾವರಣವು ಅವರ ಮೂಲ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮೇಲೆಯೇ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಆದಕಾರಣ ಶಾಲೆಗಳು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಸದ್ಗುಣದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವಂತಹ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗುವಂತಹ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಯುವ ಜನತೆಯು ಶೋಷಣೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಿರಲು ಅವಶ್ಯಕವಾದ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇವರ ಈ ಪಾತ್ರವು ತುಂಬಾ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆಯೆಂದರೆ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉಂಟಾಗಬಹುದಾದ ಶೋಷಣೆಯ ವಿವಿಧ ರೂಪಗಳ ಕುರಿತಾಗಿ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸುವುದು ಮತ್ತು ಶೋಷಣೆಯ ಕುರಿತಾದಂತೆ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಇರುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ವಿವರವಾಗಿ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದು. ದೈಹಿಕ, ಭಾವನಾತ್ಮಕ, ಲೈಂಗಿಕ ಕಿರುಕುಳ, ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಅಲ್ಪಾವಧಿ, ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯ ಶೋಷಣೆಯ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರುಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಈ ಕುರಿತು ಅವರ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು ತುಂಬಾ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಶಿಕ್ಷಕರು ಮಕ್ಕಳ ಜೊತೆಗೆ ದಿನನಿತ್ಯ ಸಂಪರ್ಕದಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಕಿರುಕುಳಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿರುವಂತಹ ದೈಹಿಕ ಮತ್ತು ನಡತೆಯಲ್ಲಿಯ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಅವರುಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಸಮರ್ಥವಾದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಸೂಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದವುಗಳೆಂದರೆ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುತರವಾದ ಏರಿಳಿತ, ತೀವ್ರ ದ್ವೇಷ ಮತ್ತು ಸಿಟ್ಟು, ಚಟುವಟಿಕೆ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವುದು, ಏನನ್ನೋ ಕಳೆದುಕೊಂಡವರಂತಿರುವುದು, ಯಾರೊಂದಿಗೂ ಮಾತನಾಡದಿರುವುದು ಮುಂತಾದವುಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಶಿಕ್ಷಕರು ಮಗುವಿನ ಕುಟುಂಬದಿಂದ ಕೂಡಾ ಕೆಲವು ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು

ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ಪೋಷಕರು ಮಗುವನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಹೀಗಳೆಯುತ್ತಿರುವುದು, ಮಗುವನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಅದರ ಕುಟುಂಬದ ಇತರರೊಡನೆ ಹೋಲಿಸಿ ಕೆಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿರುವುದು ಮತ್ತು ಮಗುವಿನ ಕುರಿತು ಯಾವುದೇ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಇರುವುದು ಹಾಗೂ ಮಗುವನ್ನು ಕುರಿತ ಯಾವುದೇ ವಿಚಾರವನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲು ತಯಾರಿಲ್ಲದಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಮಗು ಶೋಷಣೆಗೊಳಗಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳ ಮೂಲಕ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಅವರು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಿರುಕುಳವಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಮಕ್ಕಳು ತಿಳಿಸಿದಾಗ ಅಥವಾ ತಾವೇ ಕಂಡುಕೊಂಡಾಗ ಹೇಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆದಷ್ಟೂ ಮುಜುಗರವಿಲ್ಲದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ ಹಾಗೆಯೇ ತಮಗೆ ಆಗಿರುವ ಕಿರುಕುಳದ ಕುರಿತಾಗಿ ಮಗು ಹೇಳಿಕೊಂಡಾಗ ಆ ಬಗ್ಗೆ ತೀವ್ರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ನೀಡದೇ ಸಂಯಮ ತೋರುವುದನ್ನು ಕಲಿಸಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ ತನಗೆ ಆಗಿರುವ ಕಿರುಕುಳವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಧೈರ್ಯದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು. ಆಗಿರುವ ತಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಅವನ/ಅವಳ ಪಾತ್ರ ಏನೂ ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮನದಟ್ಟಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಮಗುವು ತನ್ನನ್ನು ಇದರಿಂದಾಗಿ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಹಾಕಬಹುದು ಅಥವಾ ತನ್ನ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳನ್ನು ಪೋಲೀಸರು ಬಂಧಿಸಬಹುದು ಎಂಬ ಭಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಕುರಿತು ಮಗುವಿಗೆ ಧೈರ್ಯ ತುಂಬುವ ಕೆಲಸವಾಗಬೇಕು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಈ ರೀತಿಯ ಭಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರೆ ಶಿಕ್ಷಕನು ಈ ಕುರಿತ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಏನಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ತಿಳಿದಿರಬೇಕಾದ ವಿಷಯವೆಂದರೆ 'ಲೈಂಗಿಕ ಅಪರಾಧಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣೆ ಕಾಯ್ದೆ, 2012' ಪ್ರಕಾರ ಈ ರೀತಿಯ ಅಪರಾಧಗಳು ನಡೆದಿರುವುದು ತಿಳಿದರೆ ಅದನ್ನು ತಪ್ಪದೇ ಪೋಲೀಸರಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು. ತಿಳಿಸದೇ ಹೋದರೆ ಕಾನೂನಿನ ಪ್ರಕಾರ 6 ತಿಂಗಳ ಜೈಲು ಅಥವಾ ದಂಡ ಅಥವಾ ಎರಡನ್ನೂ ವಿಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶಾಲೆ ಕೂಡಾ ವರದಿ ಮಾಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲದೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉಂಟಾಗುವ ಕಿರುಕುಳ ಹಾಗೂ ದೈಹಿಕ ಕಿರುಕುಳವನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಕ್ರಮಬದ್ಧ ಕಾರ್ಯಸರಣಿ (ಪ್ರೊಟೊಕಾಲ್) ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯಲು ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕು (ಆರ್‌ಟಿಇ) ಕಾಯ್ದೆ, 2009, 'ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷೆ' ಮತ್ತು 'ಮಾನಸಿಕ ಕಿರುಕುಳ'ವನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ಶಿಕ್ಷಾರ್ಹ ಅಪರಾಧವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತದೆ. ಶಾಲೆಗಳು ಯಾರಿಗೆ ಈ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕೋ ಅವರಿಗೆ ತಪ್ಪದೇ ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಈ ಕುರಿತು ಸಮಾಲೋಚನೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳ ಬಯಸುವವರಿಗೆ ವಿವರವಾಗಿ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು.

ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬರು ತನಗೆ ಕಿರುಕುಳ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದಾಗ ಅದು ನಿಜಕ್ಕೂ ತುಂಬಾ ನೋವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವಂತಹ ವಿಷಯ. ಈ ರೀತಿಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾದ ರಕ್ಷಣೆ ನೀಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಇದನ್ನು ಕುರಿತು ದೂರು ನೀಡಲು ಹೆಚ್ಚು ಧೈರ್ಯ ಬೇಕು ಎಂಬುದು ಗಮನದಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಶಾಲೆಯ ಯಾವುದೇ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯ ಬಗ್ಗೆ ದೂರು ಬಂದಾಗ ಶಿಕ್ಷಕರು ಶಾಲಾ ಕಾರ್ಯನೀತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು.

ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲಿನ ಕಿರುಕುಳವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ವರದಿ ಮಾಡುವುದು ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲಿನ ಕಿರುಕುಳ ಹಾಗು ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ಮರುಕಳಿಸದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಹುಮುಖ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಇದು ಬೇಕಾದುದು ಕೂಡಾ ತುಂಬಾ ಮುಖ್ಯ. ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಸೂಕ್ತವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕಿರುಕುಳದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮರುಕಳಿಸದಂತೆ ಹಾಗೂ ಅಂತಹ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಸಮರ್ಥವಾಗುವಂತೆ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಶಾಲೆಗಳು ಹೊಂದಿರಬೇಕು.

ಚನ್ನೈನಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆ ತುಳಿರ್ (TULIR) ನಡೆಸಿರುವ ಸಮೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ 2211 ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ, ಶೇ42 ರಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳು ಒಂದಲ್ಲಾ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಲೈಂಗಿಕ ಕಿರುಕುಳಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸುರಕ್ಷತೆಯ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳನ್ನು ನಿಯತವಾಗಿ ನಡೆಸಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅದರಲ್ಲೂ ಲೈಂಗಿಕ ಕಿರುಕುಳದ ವಿರುದ್ಧ ಜಾಗೃತರಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಲಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ವೈಯಕ್ತಿಕ ರಕ್ಷಣೆಯ ಪಠ್ಯವು ಲೈಂಗಿಕ ಕಿರುಕುಳದ ಕುರಿತಾದ ಸರಿಯಾದ ಕಲಿಕೆ, ದೇಹದ ರಕ್ಷಣೆ, ಸುರಕ್ಷತೆ, ಅಸುರಕ್ಷಿತ

ಸ್ಪರ್ಷ, ಗೊಂದಲಕ್ಕೊಳಪಡಿಸುವ ಸ್ಪರ್ಷ ಮುಂತಾದ–ವುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಅಸುರಕ್ಷಿತ ಸ್ಪರ್ಷಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಬೇಕು ಹಾಗೂ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಿರುಕುಳ ನೀಡಬಹುದಾದಂತವರನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು, ದುಷ್ಟರನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ರೀತಿಯನ್ನು ಇದು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಈ ರೀತಿಯ ವೈಯಕ್ತಿಕ ರಕ್ಷಣೆಯ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದಾಗಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ತಾವೇ ಹೊಣೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಮೂಡುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಒಂದು ವೇಳೆ ಅವರು ಕಿರುಕುಳಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದಲ್ಲಿ ಅಪರಾಧಿ ಮನೋಭಾವ ಮೂಡುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ, ಅಪರಿಚಿತರ ಬಗ್ಗೆ ಭಯ, ಒತ್ತಡ ಹಾಗೂ ಈ ಕುರಿತಂತೆ ವಿಪರೀತ ಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಭವ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಟೀಕೆಗಳಿದ್ದರೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಕಂಡುಕೊಂಡಿರುವ ಪ್ರಕಾರ ಈ ರೀತಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ಮಕ್ಕಳು ಕಿರುಕುಳದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿಯಲ್ಲಿ ಪಡೆದ ರಕ್ಷಣಾತ್ಮಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವುದು ಹಾಗೂ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಹೆಚ್ಚು ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ.

ಯೌವನಕ್ಕೆ ಪದಾರ್ಪಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಹದಿಹರೆಯದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೆಲವೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿಕೊಡಬೇಕಾದುದು ಅವರು ಜೀವನದ ಪಯಣದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಸಾಗಲು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯದ ತರಬೇತಿಯು ಒಂದು ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಇರುವಂತಹ ಕಲಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು ಇದು ಜ್ಞಾನ ಸಂಪಾದನೆ, ವರ್ತನೆ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಕುರಿತ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ತಾವೇ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುವ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ಆರೋಗ್ಯಕರ ಜೀವನದ ಆಯ್ಕೆ, ಕೆಟ್ಟ ಒತ್ತಡಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿರೋಧ ಒಡ್ಡುವುದು ಹಾಗೂ ಅಪಾಯಕಾರಿಯಾದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಇದು ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಇದು ಸಮಸ್ಯೆ ಪರಿಹಾರ, ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಚಿಂತನೆ, ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಭಾವನೆಗಳ ಜೊತೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ, ಅಂತರವ್ಯಕ್ತಿ ಕೌಶಲ್ಯ, ಸಂವಹನ, ಸಹಾನುಭೂತಿ ಮತ್ತು ಒತ್ತಡದ ಜೊತೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಸ್ವಪ್ರಜ್ಞೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಜೀವನ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೌಶಲ್ಯವು ಚೈತನ್ಯಶೀಲ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದ್ದು ಇದನ್ನು ಕೇವಲ ಮಾಹಿತಿ ಅಥವಾ ಚರ್ಚೆಯ ಮೂಲಕ ಕಲಿಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ರೀತಿಯ ಕಲಿಕೆಯಿಂದ ಅಂದರೆ ನಾಟಕ, ಆಟಗಳು ಮತ್ತು ಕಥೆ ಹೇಳುವ ವಿಧಾನಗಳ ಮೂಲಕ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಕಲಿಯಬಹುದು.ಈ ರೀತಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಂಶಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತಹ ವಿಷಯವು ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಕಲಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಹೊರ ಜಗತ್ತಿನ ಜೊತೆಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹಾಗೂ ಸ್ವವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಿಮ್ಹಾನ್ಸ್‌ನ ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರ ಜೊತೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಇವರನ್ನು ಆಧಾರ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಇವರಲ್ಲಿ ಜೀವನ ನಿಭಾಯಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಉನ್ನತವಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ.

ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶೋಷಣೆಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಲು ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಸ ಬೇಕಾದುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ ಅಂಶ. ಆದರೆ ಮಕ್ಕಳು ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೂ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿರುವಂತಹ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಶಾಲೆಗಳು ಹೊಂದಿರಬೇಕಾದುದು ಕೂಡಾ ಅಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದ್ದು ಇದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳು ಅವರು ತಮ್ಮ ಪೂರ್ಣ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಬೆಳೆಯಲು ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲ ಆಘಾತ ತಡೆಯಬಲ್ಲ ಯೌವನದ ಹಂತಕ್ಕೆ ತಲುಪುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಫ್ಲೋರಿಡಾದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಒಂದು ಘಟನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಗುವು ಅಂತರ್ಜಾಲದ ಬೆದರಿಕೆಯ ಕಾರಣದಿಂದ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದನ್ನು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಾವೆಲ್ಲ ಓದಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಘಟನೆಯಲ್ಲಿ ಅಪರಾಧಿಗಳನ್ನಾಗಿ 12 ಮತ್ತು 14 ವರ್ಷದ ಇಬ್ಬರು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬಂಧಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಈ ಘಟನೆಯು ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೆದರಿಕೆಯನ್ನೊಡ್ಡುವ ಹಾಗೂ ಒತ್ತಡವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವಂತಹವರ ವಿರುದ್ಧ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿನ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿರುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಸೂಚ್ಯವಾಗಿ ನಮಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ದಾದಾಗಿರಿ ವಿರೋಧಿ ಉಪಕ್ರಮಗಳು ಬಹುಮುಖ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು. ಇವು ತಡೆಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮತ್ತು ಬೆದರಿಕೆಯ ಪ್ರಮಾಣ, ಮಧ್ಯ ಪ್ರವೇಶ ಮತ್ತು ತಡೆಯುವಿಕೆಯ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು. ಸಮುದಾಯ–ದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಕೂಡ ದಾದಾಗಿರಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಸಮನಾದ ಸಂದೇಶಗಳನ್ನು ಪಸರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. ನೀತಿ ಸಂಹಿತೆ, ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿಯ ನಿಯಮಗಳು, ಬೆದರಿಕೆ ವರದಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸುವ ಮೂಲಕ ದಾದಾಗಿರಿಯ ಪ್ರಕರಣಗಳಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಜಾಗವಿಲ್ಲ ಎಂಬಂಥ ಸಮರ್ಪಕ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುವಂತೆ

ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇವೆಲ್ಲ ಅಂಶಗಳು ವಿವಿಧ ಜಾಗೃತಿ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳ ಮೂಲಕ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಲುಪುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಜೊತೆಜೊತೆಗೆ ಶಾಲಾ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿರಬೇಕಾದ ಸಹನೆ, ಸ್ವೀಕಾರ ಮತ್ತು ಗೌರವದ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತುವಂತಹ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು.

ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಿರುಕುಳ ತಪ್ಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ನಂತರ, ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಯ ಪಾತ್ರ, ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಮತ್ತು ರೂಢಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯನೀತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇವುಗಳನ್ನು ನಾವುಗಳು ರೂಪಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಅವರ ಅಗತ್ಯಗಳು ಹಾಗು ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ ಗಮನ ಹಾಗು ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಬೇಕು.

ಹಾಗೂ ಈ ವಿಷಯದ ಕುರಿತಂತೆ ಕುಟುಂಬ ಹಾಗೂ ಸಹಕಾರಿ ಸಮೂಹಗಳ ಬೆಂಬಲ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳ-ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೂ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಅಗತ್ಯ ವಿಷಯದ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಇದು ಸುಲಭವಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳ ಶೋಷಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ಮುಂತಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಡೆಯಲು ಉಪಯುಕ್ತವಾಗುವಂತಹ ಕಾರ್ಯಾಗಾರ-ಗಳನ್ನು ಪೋಷಕರಿಗಾಗಿ ಶಾಲೆಗಳು ಆಯೋಜಿಸಬೇಕು ಹಾಗೂ ಈ ಮೂಲಕ ಪೋಷಕರಿಗೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಶಿಸ್ತು, ಮಕ್ಕಳು-ಪೋಷಕರ ನಡುವಿನ ಸಂವಹನ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಜಾಲ ಸುರಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಕುರಿತಾದ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಶಾಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಮೂಹಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ಶೋಷಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ಕುರಿತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ಜನಜಾಗೃತಿಯ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳು ಮಕ್ಕಳ ಕಿರುಕುಳ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಎಲ್ಲರ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದ್ದು ಇದರ ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಹಾಗೂ ಮುಂಜಾಗ್ರತೆಯು ಎಲ್ಲರ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ ಹಾಗೂ ಇದು ಎಲ್ಲರ ಜವಾಬ್ಧಾರಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಬೇಕು.

ನೆಲ್ಸನ್ ಮಂಡೇಲಾ ಅವರ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ 'ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆಯು ತಂತಾನೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ; ಇವು ಸಾಮೂಹಿಕ ಒಮ್ಮತದ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಒಟ್ಟಾಗುವಿಕೆಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ. ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದ ಅತ್ಯಂತ ದುರ್ಬಲ ನಾಗರಿಕರಾದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನಾವು ಹಿಂಸೆ ಮುಕ್ತ ಮತ್ತು ಭಯಮುಕ್ತವಾದ ಸಮಾಜವನ್ನು ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಬದ್ಧರಾಗಿರಬೇಕು'

References

- *Ministry of Women Development, Government of India 2007. Study on Child Abuse India 2007. Available from http://wcd.nic.in/childabuse.pdf*
- *TULIR,Doesn't every child count ? Prevalence and dynamics of child sexual abuse disclosed among schoolgoing children in Chennai, February 2006. Available at http://www.tulir.org/images/pdf/Research%20report1.pdf*
- *Finkelhor, D. (1986). A sourcebook on child sexual abuse.Newbury Park, CA: Sage; Daro, D. (1988). Confronting childabuse: Research for effective program design. New York, NY: FreePress.*
- *Finkelhor, David, and Jennifer Dziuba-Leatherman. "Victimization prevention programs: A national survey of children's exposure and reactions." Child Abuse & Neglect 19.2 (1995): 129-139.*
- *Finkelhor, D., Asdigian, N. and Dzuiba-Leatherman, J. (1995). The effectiveness of victimisation prevention instruction: an evaluation of children's responses to actual threats and assaults. Child Abuse and Neglect, 19 (2), 142-153.*
- *Srikala, Bharath, and Kumar KV Kishore. "Empowering adolescents with life skills education in schools–School mental health program: Does it work?." Indian Journal of Psychiatry 52.4 (2010): 344.n and Child Development, Government of India 2007. Study on Child Abuse India 2007. Available from http://wcd.nic.in/childabuse.pdf*

ಸೌಮ್ಯ ಭಾಸ್ಕರನ್ ಇವರು ಮನೋವೈದ್ಯರಾಗಿದ್ದು ಸದ್ಯ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ನಿಮ್ಹಾನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಹದಿಹರೆಯದವರ ಮನೋವೈದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವೈದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್‌ಗಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರನ್ನು bsowmya1984@hotmail.com ನಲ್ಲಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಬಹುದು.

ಡಾ.ಶೇಖರ್ ಶೇಷಾದ್ರಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ನಿಮ್ಹಾನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಮತ್ತು ಹದಿಹರೆಯದವರ ಮನೋವೈದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಆಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರನ್ನು shekar@nimhans.kar.nic.in ನಲ್ಲಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಬಹುದು.